

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Népoktatás Apátfalván

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és
élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki
megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Ez az értéktári javaslat emléket kíván állítani azoknak a pedagógusoknak, akik évtizedeken keresztül tanították az apátfalvi falusi és tanyai gyerekeket. Nem kímélve erőt és időt fáradoztak azon, hogy a faluban minél több művelt ember legyen. Gondoskodtak a tanítás mellett a szórakoztatásról, színdarabok, ünnepi műsorok betanításával, és a tanyavilágban az iskola volt a vallásos élet színtere is. A javaslat írója maga is tanár lévén, hálával gondol elődei áldozatos munkájára. Apátfalvát 1750-es években telepítették újra. 1753-ban már működött a faluban egy kántortanító, vagyis a plébánia megalakulásával egy időben a katolikus egyház a tanítást is megkezdte. 1766-tól Magyary István lelkész **szabályosan szervezett iskolát működtetett.**

1788-ban a kántori és a tanítói állást szétválasztották. Az iskolaépület fontos tartozéka volt a harang, a gyerekeket ugyanis harangszóval hívták tanításra.

1848. május 28-án Horváth Mihály kanonok helyezte el a **második iskola alapkövét.**

Az épület falait Ferentsik András nagylaki kőműves föl is húzta, de a forradalmi helyzetben az építést abba kellett hagyniuk, ezért továbbra is egyetlen osztatlan vegyes osztályban folyt a tanítás, egy tanító irányításával. 1851-ben összesen 473 tanuló iratkozott be.

Ilyen létszám mellett eredményesen tanítani nem lehetett.

Valamelyest enyhített a katasztrófális helyzeten, hogy 1855-ben létrejött a második iskola, amely leányiskolaként működött. Mindkét épületben férfitanítók oktattak.

A fiúkat az élemedett korú, betegeskedő Szabados József tanította, aki saját pénzén segédtanítót alkalmazott. A leányosztályt Czímer János vezette.

Apátfalván 1869-től az addigi római katolikus felekezetű iskolát községi iskolává nyilvánították. 1870-től vegyes osztályokban tanítottak.

Lazulni kezdhetett a templomba járás, ezért 1886-ban az iskolaszék a tanítók kötelességévé tette, hogy a tanulókat minden reggel misére, szombat délután vecsernyére kísérjék, az utóbbi alkalommal a tanulókat egyházi énekekre tanítsák.

1887. március 18-án Bálint tanító elhunyt. Helyére Zabolyszky Mihályt választották meg.

A Helytartótanács 1865. - 1866. augusztus 6-án kelt intézkedésével elrendelte a **harmadik iskola fölállítását**. Mivel akkor a községet sok elemi csapás érte, a lakosok elszegényedtek, elodázódott az iskolaépítés. A községi előljáróság négyezer forint államsegélyt kért új „tanoda” építésére. Bár az államsegélyt kilátásba helyezték, a község ezt be nem várva tanítói állást szervezett, ideiglenes megoldásként 1872-ben egy rozszant épületben megnyitották a harmadik elemi.

Az államsegélyből 1874-ben azután fölépült a rozoga ház helyén az új iskola. A tanteremből, tanítói lakásból álló épület 4708 forint 98 krajcárba került.

1876-ban az iskolaszék megszervezte az igazgatótanítói állást. Erre a tisztségre október 1-jén Sümeghy Istvánt, polgári iskolai diplomával rendelkező nevelőt választották meg.

A **negyedik tanterem, a Magtár utcai iskolaház** 1884-ben épült fel. A kultuszminisztérium 1884. május 10-én egy zsidó magániskola fölállítását engedélyezte, amelyet a hitközség másfél évig üzemeltetett.

Bizottságot alakítottak, eldöntendő, hogy új iskola a tanyákon vagy a községben épüljön-e meg. A tanyákon lakó tankötelesek száma 1888-ban 122 volt, a belterületen lakó, de iskolába nem járó tanköteleseké elérte a 150 főt. Mivel a tanyaiakból mintegy 20-25 tanuló járhatott a községi iskolába, sőt jóakarattal a nagyszülőktől ugyanannyi, ezért **újabb (ötödik) belterületi iskola** létrehozását tartották fontosabbnak. 1888-ban az **Új soron a Zöldfa vendéglőt** Juhász Jánosnétól iskola és tanítói lakás céljára 2700 forintért megvásárolták. Az új iskolák létesítésével és a népiskolai törvény alkalmazásával fokozatosan növekedett a tanulók létszáma. 1851. évi 473 főről 1885-re 615-re emelkedett.

1892-ben vásárolták meg nyolcezer forintért, az összes költség viselésével a **Templom utcában** a Schatthelesz-féle házat iskola céljára, ebben a következő esztendőben megnyílt a **hatodik tanterem**. Ugyancsak 1892-ben kezdte meg működését a **Külső tanyai iskola**. Szintén 1892-ben nyitották meg a **kisdédóvót**, amelyhez 1893-ban játszó- és munkatermet alakítottak ki. Az első óvónő Kornis Mária Margit volt, akit szorgalmas és áldozatos nevelőnek ismertek meg. 1894-ben építette meg Tóth Gergely makói iparos 3300 forintért a **Belső tanyai iskolát**.

Nemcsak az iskolák létesítése okozott gondot a község előljáróinak, de azok fönntartása is.

Korhecz Czelesztin tanító 1894-ben indítványozta, hogy az iskolákból távolítsák el a kemencéket, vaskályhákat szerezzenek be. Ez négy év múlva valósult meg.

A tanulók télen reggel hét, nyáron hat órára mentek az iskolába. A tanító kötelessége volt rájuk tanítás megkezdése előtt is fölügyelni.

A tanítás eredményességére jellemző, hogy az 1895/96. évi tanév végén a belterületi iskolákba járó 556 tanuló közül 112 tudott jól írni és olvasni, a 125 tanyai növendék közül 37; vagyis kereken minden ötödik tanuló.

Sümeghy István igazgatótanító 1898-ban jelentette, hogy 109 növendékéből rendszeresen jár az iskolába 93 tanuló, de olykor a létszámuk hatvanhatvanötre csökken.

Az iskolaszék elnöke - a szűk anyagi viszonyokra való tekintettel - kénytelen volt több gyereket a mindennapos iskolába járás alól fölmenteni. 1899-ben szervezték meg a gazdasági ismétlőiskolát. Sümeghy István igazgatótanítónak 1912 -ben történt elhunytakor utódjául a már 24 éve itt tanító Koller Istvánt bízták meg.

Az első világháború kitörésekor katonai kórház céljára öt tantermet foglaltak le.

A háború alatt, majd a forradalmak alatt az iskolák felszerelése, nagymértékben megrongálódott, sőt tönkrementek.

A rendszeres és teljes értékű nevelői munka 1921 ősztől folyt, ekkor a tanulói létszám 637 fő volt. El kellett készíteni a tanítói rangsort, amely így állt össze: Koller István, Somogyi Béla, Benkóczy Sándor, Jánosi Erzsébet, Szűcs Ferenc, Imre József, Kollerné Sebeszta Jusztin, Novákné Hun Katalin, Fráterné Fendler Irén, Csikota József, Kerekesné Stibrányi Mária.

A tüzelőhiány miatt öt régi tanteremben és a két tanyai iskolában ismét boglyakemencéket építettek.

A Minisztérium engedélyezte a római katolikus polgári fiú- és leányiskola működését, amely 1926-tól 1931-ig a községháza melletti tanítói lakás épületében kapott helyet.

Kevés községben volt annyira szétszórt a tantermek megoszlása, mint Apátfalván. Az 1930-as évek végére hat épület tizenegy tantermében, két tanyai iskola két termében, két óvodaépület négy helyiségében folyt a nevelőmunka.

„A község érdekes módon jutott az iskolaépületekhez. 1890-1910 között érthetetlen módon egymás után mentek tönkre a kereskedők és korcsmárosok, akik a tönkremenés után a hitelezők és adó hátralék elől egyszerűen megszöktek. A község pedig adóhátralék fejében előrkölte házukat és átalakította iskolának. Ez az oka, hogy az iskolaépületei olyan távol vannak egymástól.”(Varga Sinka József: Apátfalva község rövid története)

Iskolák: Makkfa iskola, Körmőczy iskola (az emeletes új iskola mellett) itt volt az igazgató iroda is Szűcs iskola majd Sinka iskola tornateremmel, Keresztúri iskola Bakos Iskola (polgármesteri hivatal mellett), Gyüge iskola (Czagány) Glück iskola tornateremmel, Külső tanyai iskola, Belső tanyai iskola, Mindenütt volt lakás is kialakítva a tanító részére.

Óvodák: templom háta mögötti, bikaakoli óvoda

A tanulócsoporthoz számának növekedésével 1953-ban a község tulajdonát képező **Glück-féle ház** átalakították iskolává, így a tantermek száma hárommal növekedett. 1965-re az iskolának 12 tanterme, egy műhelyterme és egy szükségterme volt.

A nevelők létszáma 24.

1953-tól a dolgozók iskoláját is megszervezték. Főleg a VII. és a VIII. általános iskolai osztályok elvégzését szorgalmazták. A végzetek száma évente tíz-húsz fő. 1956-tól működött napközi otthon is; kezdetben egy, majd két csoporttal.

1956 után a tanyai lakosság száma megcsappant, így a külterületi iskolákban kevesebb volt a tanköteles gyerek. Ez egyre jobban megkérdőjelezte a tanyai iskolák létét. A makói járás arról volt híres, hogy a pártelvárásokat túlhajtva hajtották végre. 1964-ben a külső, 1967-ben a belső tanyai iskola működését szüntették meg.

Az iskola 1968-ban ünnepelte százéves fennállását. Ekkor az iskola 560 tanulója hét különböző épületben tanult. 1972-ben épült föl az új, nyolc tantermes iskola.

Az összevont könyvtár a Varga Sinka féle iskola három termébe költözött.

Vargáné Antal Ilona: Élet a tanyai iskolában

Apátfalva tanyavilága az 1800-as évektől sűrűn lakott volt, az iskolába járók száma egyre jobban szaporodott. Nagy szükség volt a tanyai iskolákra.

Az apátfalvi határban – a falu és Királyhegyes között – két tanyai iskola épült a tanyán élő „pátfalvi lakosság” iskolás korú gyermekei részére.

A Külső tanyai iskola épült előbb, amely 1892-ben kezdte meg a működését, a Langókápolnától Királyhegyes felé haladva balkéz felől, 1964-ig tanítottak ott.

A Belső tanyai iskola a nagyút dűlőben kb. a 108. tanyaszám alatt volt, a faluhoz közelebb, a falu és a kápolna között. Tóth Gergely makói iparos 3300 forintért építette meg. Ott 1894-ben kezdődött el a tanítás és 1967-ig működött.

1940-ben nagy volt a talajvíz, ezért a Külső tanyai iskola épülete összedőlt, ott akkor megszűnt a tanítás. Hamarosan kezdtek építeni egy új iskolaépületet, a régi iskola légvonalában, közelebb a királyhegyesi úthoz, de a szivattyús ártézi kút a régi iskola helyén maradt. Ameddig az új Külső tanyai iskolában nem kezdődött el a tanítás, addig a tanyasi gyerekek vagy Királyhegyesre vagy a Belső tanyai iskolába jártak, kinek melyik volt közelebb. Bizony nagyon sok kilométert kellett akkoriban gyalogolni minden nap a kisdíákoknak.

Az új Külső tanyai iskolában a tanítás 1944 tavaszán kezdődött el, sokunk öröme. Én akkor 3. osztályos kisdíák voltam, attól kezdve egészen a 8. osztály befejezéséig oda jártam. Apátfalva határában mindkét tanyai iskolánál volt kiépítve tanítói lakás a tanító egész családja számára. A tanyai iskolában nem volt könnyű feladata a tanítónak, mivel első osztálytól ötödikig kellett tanítani minden nap, kivéve a vasárnapot.

Az ötödik osztálytól a nagyobbaknak volt az ismétlő. Ezek a nagyobb fiatalok már ástak, gereblyéztek, magokat vetettek, kapáltak, állattenyésztést és gazdaságot is tanultak. De az addigi ismereteiket, a szellemi részt is átnézték. Majd amikor rendeletbe jött a 8. osztályos tanterv, nagyon be kellett osztani az időt a tanítónak, mert minden osztálynak órarend szerint minden tantárgyból készülnie kellett. Amikor én jártam iskolába, az 1, 2, 3, 4. osztályosok délelőtt, az 5, 6, 7, 8. osztályosok délután jártak iskolába. Voltak közöttünk nehezebben tanuló diákok, de voltunk dicséretet érdemlő, jó tanulók is. Azért, hogy mi tanyai iskolába jártunk, sokat fejlődtünk, jól tanultunk. Tanítóink mindent megtettek értünk.

Különösen nagy szeretettel emlékszem *Bányász Katalin* 26 éves tanítónőre, aki Budapestről érkezett 1946 őszén az apátfalvi Külső tanyai iskolába tanítani. Az anyagiakat nézve nem sok mindent hozott magával, de lelkében, szívében ott volt a kincse, a mindent felülmúló sok-sok szeretet.

Az 1946-47. iskolai évben az évfolyamtársaimmal együtt 6. osztályosok voltuk. Nagyon sok szépre-jóra megtanított bennünket és a kisebb iskolás gyerekeket is. A játékokat, énekeket, énekes játékokat, kiolvasókat, mondókákat, színdarabokat, sok verset, amit magával hozott, mind átadta nekünk.

Két tanévet tanított a Külső tanyai iskolában, 1948 nyaráig. E két év alatt nagyon sokat szerepeltünk, karácsony-újévkor, március 15-én, húsvétkor, anyák napján, május 1-én, tábortűzkor, évfolyamzárón. Egy diák egy-egy alkalommal több szerepben is játszott. Mi 21-en voltunk diákok, kicsik, nagyok és velünk egy délutánt vagy egész estét betöltő előadásokat rendezett. Nagy örömmel leltük a szerepekben.

Amikor nekem kisfiút vagy leányt kérő királyfit, Mátyás király juhászát, vagy házasodni

akaró legényt kellett játszanom, a frizurámat, – mivel befont hosszú hajam volt –, mindig úgy fésülte, hogy egy kalap vagy egy korona eltakarja. Egy-egy ilyen előadáson nagyon sokan voltak nézők a szüleink, az apátfalvi és makói tanyákon élők közül, sőt Királyhegyesről is.

1948 pünkösdkor történt, hogy benn Apátfalván, a nagy iskola udvarában előadást (műkedvelőt) hirdettek meg, mivel ott volt a nagy szabadtéri színpad. A mi tanító nénink is bejelentkezett egy színdarab előadására, melynek címe: *Mátyás király juhásza*. Ezt egyszer mi már eljátszottuk közönség előtt a Külső tanyai iskolában nagy sikerrel, de olyan nagy közönség előtt még soha, mint itt Apátfalván. Én voltam a juhász, nótát füttyültem, dalt daloltam.

Nagyon jó volt az alakítás, a csapatunk mindent jól csinált. No meg a kisbárány is közbe-közbe rá-rákontrázott, hogy *be-be*.

Volt olyan tapsvihar, nevetés, nagy sikert arattunk. A tanító nénink, de mi gyerekek is, nagyon örültünk. Ezek az évek máig felejthetetlenek maradtak. Nagyon jó közösség voltunk mi ott együtt. Boldogan, vidáman teltek napjaink.

Tanítók névsora az új Külső tanyai iskolában: *Füchsel Rezső, Énekes Károly, Bányász Katalin, Szabó Verona Margit, Marycz Endre, Gila Mihály, Gyeszat Zoltán*.

A Belső tanyai iskola tanítói: *Kiss Ferenc, Harsányi László Soltész Anna Mária, Barát Szilveszter, Novák Hajnal, Péliné Novák Klára, Péli Pál, Gila Mihály és neje, Szabó Verona Margit, Fazekas István (Pistus)*. A tanítás szünetelt 1944-45 nyaráig, (*idős Csikota József* adatközlőtől, Apátfalva, Széchenyi utca).

A Belső tanyai iskola épülete még jelenleg is megvan, a termelőszövetkezet sokáig vegyszerraktárnak használta.

A mai idősök közül, hajdani tanyai lakosok, sokan őrzünk szép emlékeket tanítóinkról, tanyai iskolás osztálytársainkról.

Tanyai misék, díszített oltárok

Apátfalván mindkét tanyai iskolában tartottak igazi szentmisét, a Belső tanyai iskolában minden hónap 2. vasárnapján, (1961-ig) a külsőben a 3. vasárnap jött ki a plébános a tanyai lakossághoz. Ez nagyon fontos volt akkor, és nemcsak a diákoknak, hanem a tanyavilágban élő felnőtt embereknek is. Közösségi hely is volt az iskola épülete, olyan, mint a falusiaknak a kultúrház vagy a gazdakör.

A következőket a Külső tanyai iskolában történekről írom a szentmisékkal kapcsolatosan. Először is gyűjtést hirdetett a tanító nénink az oltár készítésére, és az ehhez tartozó kellékekre, oltárterítő, vázák, kereszt stb. Ennek emléke az a szentkép, melyre az akkori tanító nénink, *Bányász Katalin* a következőket írta: „*Emlék, Antal György a külsőtanyai oltárra 100 forintot adományozott. Apátfalva 1947. október 19-én.*” Ilyen emlék szentképet névvel, pénzüsszeggel, és dátummal ellátva mindenki kapott, aki hozzájárult adományával az oltár készítéséhez. Az adományozók névsorát a tanító néni egy kartonra írta fel, és az oltár oldalsó ajtajának belső részére függesztette ki (máig is ott van). Az ajtó zárható volt, mert a kellékek a miséhez ott voltak tárolva. Arra a névsorra én mindig büszke voltam, mert *Antal György* az én édesapám volt. Az ő nevével kezdődött a névsor, vastagon nyomott betűkkel. Jelenleg ez az oltárszekrény Királyhegyesen, a templomban található.

A tanító néni a misékkal kapcsolatosan mindent alaposan kidolgozott, például akinek lova,

kocsija volt a tanyán élők közül, az egyik család kivitte a papot Apátfalváról, a másik meg hazavitte, persze, aki vállalta. Olyankor valamelyik család ebédet is adott a tisztelendőnek. Miskor kántort nem minden esetben hoztak a pappal együtt, mert a tanyán élő emberek között is voltak igazán vallásos emberek, akik jól tudtak énekelni és tudták az énekeket is vezetni. Ilyenek voltak *Fazekas István bácsi, Oláh András bácsi, Antal Balázs bácsi*.

A mise kezdete előtt mindig volt gyóntatás, de nem hátul, hanem a padok előtt, az oltár és a fal mellett. Nem volt gyóntatószoba, sem gyóntatószék, hanem a nagy hordozható táblát állították oda úgy, hogy a gyóntatónak, aki széken ült és a gyónónak, aki térdelt, a felsőtestét eltakarja. A mise úgy volt ott is, mint a templomban és litániával végződött.

Az oltár díszítése is be volt osztva. Fotóm van róla, 1956 júliusából. Jó pár évig három családból való szomszéd lányok díszítették az oltárt. *Fejes Katalin, Fejes Veronika, és én*. A mi oltárunk mindig gyönyörű volt, mert Makóról hozott szép rózsaszín kardvirággal volt díszítve minden év júliusának harmadik vasárnapján. Ezek a vasárnapok felejthetetlenek maradnak mindhármunknak, majd szentmise után mindent visszaraktunk a helyére, hétfőn kezdődött a tanítás a teremben.

Kerekes László (Szeged): Emlékek a Belső-tanyasi iskoláról

Előszó

Úgy gondolom az egy olyan kimagasló érték volt a maga korában a tanyasi iskola és a tanítók munkája, amit nem lenne jó ha feledésbe merülne.

Elsősorban a személyes élményeimre támaszkodtam. Én így éltem meg, és így maradtak meg az emlékezetemben. Az időszak rövid, az ötvenes évektől a hatvanas évek elejéig tart. Egy korábbi időszokról, Csikota tanító bácsiról is anekdoták keringtek gyerekkoromban, de azokat egy korábbi generáció élte át. Ezért attól eltekintettem. Sokkal gazdagabb volt az iskola körüli élet mint ahogyan én leírtam.

A tanyasiak előtt a tanítónak mindig nagy volt a tekintélye. Adtak a szavára, ügyes-bajos dolgaikban sokszor hozzá fordultak és sokszor kikérték véleményét hivatalos ügyek elintézésében is. A tanítók életvitele példa értékű volt az ott élő emberek számára. Kétség nem fért ahhoz, hogy a gyerekeik nevelését jó kezekben tudják.

Ami ma elképzelhetetlennek számít, számtalan szülő a gyereke testi fenyegetésének jogát is átadta a tanítónak. De ha nem adták át, akkor is, ha megtudta a szülő, hogy a gyereke kikapott a tanítótól, azt helyén valónak találta és úgy vették a szülők, hogy biztosan megérdemelte. Egy-két körmös (a vonalzóval a gyerek körmére ütött a tanító rossz magaviselet, hazugság rajtakapása, lecke elhanyagolása esetén) nem jelentett családi tragédiát. Legtöbb esetben a gyerek meg sem merte azt mondani szüleinek, mert a szülő szégyenében ugyancsak megbüntette volna a gyereket. Ez a nagy tekintély egyrészt annak is volt köszönhető, hogy a tanítók példaértékű életet éltek, az átlagnál műveltebbek, hiteles egyéniségek és valódi néptanítók voltak az apátfalvi tanyavilágban. Az emberek előtt a tekintélyüket emelte az is, hogy igen nagy részük a falu szülötte volt, és maguk fajtájának érezték a tanyasiak a tanítót.

A tanító szava komoly súllyal esett latba a tanyavilágban. „A tanító azt mondta, hogy...” az úgy helyes és úgy igaz! Meg nem kérdőjelezték annak igaz voltát, vagy a hitelességét! De a tanító is nagyon ügyelt a szavahihetőségére, a becsületességéhez meg nem fért kétség.

Ugyanakkor a tanító is együtt élt az emberekkel. Látogatta a családokat, ismerte az emberek személyes gondját-baját, még olyanokét is, akinek nem járt már a gyereke az iskolába. Ismerte a mentalitásukat, habitusukat, szót értett mindenkivel. Nem egyszer közvetített családi problémák megoldásában is. Az sem volt „eretnek” dolog, sőt megtiszteltetésnek számított, ha a tanító megjelent egy család disznóvágási vacsoráján, még akkor is, ha a gyerekük nem járt már iskolába. Előfordult az is, hogy részt vett a keresztlőn vagy a lakodalomban.

A szüleim és a szomszédjaink elmondásából tudom, hogy a tanítók a legtöbb esetben nemcsak a gyerekekkel foglalkoztak, hanem a felnőtt lakossággal is. Igazi népművelők, „lámpások” voltak a tanyavilágban. Az ötvenes évek elején Soltész Anna és Novák Hajnalka tanítónőkről mesélték a felnőttek, hogy ősszel, télen csizmát húztak, jártak a tanyákra őszi, téli estéken, ahol összegyűltek a környékbeli lányok és asszonyok és a hímzés, kézimunkázás, varrás új módszereinek megismertetése közben komoly ízlésformálás, művelődés, tanítás volt. Kézimunka minták, könyvek, divatlapok kerültek elő, melyből a valódi ruhát együtt álmodták meg. A lányok-asszonyok kézimunkázás közben megbeszélték örömeiket-bánatukat. Hiteles, személytől-személyig történő információátadás történt. Segítettek a betegségek felismerésében, tanácsaikkal, egyszerű gyógymódokkal ismertették meg a kisgyerekes anyukákat. Hallottam arról is, hogy mennyire küzdöttek a babona és a kuruzslás ellen.

Ünnepi alkalomnak számított, ha Anna vagy Hajnalka együtt ellátogattak este egy-egy családhoz. Ha a tanyasiak értesültek róla, akkor a környékbeli tanyákról is oda mentek arra az estére, hogy ők is részesei legyenek a beszélgetésnek.

Az ötvenes évek elején nagyon nehéz volt az apátfalvi parasztemberek élete. Beszolgáltatás, kulákoknak kikiáltott emberek zaklatása, bebörtönzés és félelem szállta meg a tanyasi parasztemberek mindennapjait. Annáról és Hajnalkáról mondták, hogy sokszor hívás nélkül is valamilyen indokkal elmentek olyan helyekre, ahol tudták, hogy akár anyagi, akár lelki értelemben nehéz helyzetben van a család. Így biztatták és tartották a lelket az elkeseredett emberekben.

A szülő- tanító jó kapcsolat eredményeként a gyereknevelés azonos irányba haladt. Talán a legjobb példája ennek az volt, hogy a fiatal tanítónőknek még a nagy kamasz fiúknál sem volt fegyelmezési problémájuk. (Ezt gyerekként a felnőttektől hallottam.)

A tanítók tudták, hogy mire lenne szükségük a tanyán élőknek. A Péli házaspár gyönyörű parkosított virágoskertet épített, ágyásokkal, kis utakkal, az iskola keleti oldalán lévő kertben, egynyári és hagymás virágokból. Jó példát adva arra, hogy a tanyák környékét hogyan lehet széppé varázsolni. A felesleges magokat szétosztották jutalomként azoknak a gyerekeknek, akik jól feleltek, vagy valami jót tettek. Ez is az elismerés, jutalmazás egyik formája volt. Olyan felnőtt is volt, aki kért a tanítótól magot, hagymás növényt, mert odahaza is szeretett volna hasonló virágokat ültetni. A tanyák környékén egyre több lett a virág a kertekben.

A gyerekeken keresztül nevelték, formálták az emberek ízlésvilágát, ezzel együtt a lelküket is.

Az ötvenes években annyi gyerek volt, hogy két osztályt tettek ki a Belső tanyai iskolában. Ha házaspár volt a tanító (Péli Pál és felesége, Novák Klári, majd Gila Mihály és felesége, Szabó Veronika), akkor az alsó tagozatot a feleség, a felső tagozatot a férj tanította. Úgy nevezik ma, hogy osztatlan iskolába jártak a gyerekek. A tanító hol az egyik évfolyammal

foglalkozott, hol a másikkal. A többinek csendben feladatot kellett megoldani. Amikor ismét rájuk került a sor, akkor beszámoltatta, ellenőrizte a feladatokat.

A tanítás színvonalára jellemző volt, hogy kiváló szakemberek, sőt később több diplomás ember is kikerült ezek közül a tanyasi gyerekek közül. A szemléltető eszközöket általában a tanítók maguk készítették. Az alsó tagozatban képek, tablók, térképek segítették a tananyag elsajátítását. Volt egy tíz soros, soronként tíz golyóból álló nagy „számológép”, amit a mai gyerekek csak múzeumban láthatnak. Ez a számtan órát segítette. (Ilyet kicsiben csak a Szovjetunióban lehetett látni a nyolcvanas évekig.) A tananyag elsajátításán túl, festettek, rajzoltak, kézimunkáztak és agyagoztak is az alsósok, hogy a gyerekek kreativitását, kez ügyességét tovább fejlesszék. A felső tagozatosoknak fizika és kémia órán Gila Mihály tanító bácsi kísérleteket mutatott be. Volt néhány eszköze, amivel szemléltette az egyszerűbb fizikai jelenlégeket. Ugyancsak volt néhány vegyszere is, a szekrénybe elzárva, ami a kémia tanítását segítette. (Sav, lúg, fenofalein, jód, sókristály, ásványok azok, melyekre én visszaemlékszem. Az üvegen keresztül sokszor megcsodáltam.) Év végén az alsó tagozatos tanulók a szülők jelenlétében vizsgán számoltak be a tudásukról. A tanító kérdezte a gyerekeket, és a szülők látták, hogy hogyan felel a gyerekekük.

A tanító képviselte sokszor a tanyasiak érdekeit. Erre egy példa jut eszembe: Gila Mihály tanító bácsi elérte a község vezetőinél, hogy a nagyút mellett, és az iskolához tartó bekötő úton javítsák meg a kerékpár és a gyalogutat azért, hogy a tanyasi gyerekeknek könnyebb legyen iskolába járni. A gyalogút mentét fásították. Aki tudott közülünk, hozott otthonról gyümölcsfát vagy díszfát és azt a gyalogút mellé ültették. (Egy-két fa még ma is meg van ezek közül.)

Az ötvenes években volt úgy, hogy nem volt elég szén ahhoz, hogy az iskolát felfűtsék. Ekkor a családok összefogtak, pedig ők is általában szegényen éltek, és összeadták a tüzelőt. Fontos volt számukra, hogy a gyerekek járjanak rendszeresen az iskolába, pedig hivatalosan szénszünetet rendeltek el. Volt, aki fát vitt az iskolának, volt, aki kukoricacsutkát zsákszámmra. De ment a tanítás!

A Belső tanyasi iskolában könyvtár és olvasóköri működött az ötvenes években. A könyveket a tanító a faluból szerezte be, és egy nagy fekete szekrényben tartották azokat. Ő volt a könyvtáros, és az olvasóköri tagjait is ő szervezte be. Buzdította az embereket az olvasásra. Ajánlotta a könyveket kinek-kinek érdeklődése szerint. Szüleim paraszt emberek lévén, télen Petőfit, Arany Jánost, Jókait, Móriczot olvastak. A kölcsönzést is a tanító tartotta kézben, egyben ügyelt a könyvek jó állapotának megtartására is.

A férfiaknak ősztől-tavaszig az iskolában ezüstkalászos gazda tanfolyamokat tartottak, ahol alapvető gazdálkodási ismereteket és a korszerű mezőgazdaság formáit ismerték meg a résztvevők. Különböző részre volt osztva a tananyag: növénytermesztés, állattenyésztés, öntözés, trágyázás stb. fejezetei voltak a tanfolyamnak. Úgy emlékszem, egy tanfolyam több évig tartott. Aki elvégezte, az egy ezüstkalászos gazda jelvényt kapott. (Édesapámnak is volt ilyen.)

Farsangkor volt olyan tanító, aki több éven keresztül bált szervezett az iskolában. Két félére emlékszem. Az egyik a páros bál volt. Ekkor a férfiak, feleségek mentek bálozni. A férfiak egy üveg bort, az asszonyok sültet, süteményt vittek magukkal. A másik nagy esemény, amikor külön a fiataloknak rendeztek bált, legtöbbször a tanítók, de volt olyan is,

amikor néhány család állt össze ennek a megszervezésére. Legtöbbször a faluból hívtak ki erre néhány zenészt. Egyszerűbb formában, a tanyasiak maguk állították ki a zenekart, citeráztak, hegedültek a bálokon. Farsangi diákbál is volt néhány alkalommal. Minden évben a tanyai búcsú jelentette a bál csúcspontját. Augusztus elején, Havi Boldogasszony napját követő vasárnap, a csárdánál rendeztek nagy bált. Ezen nemcsak a lányok, legények, hanem a házaspárok is részt vehettek. Erre a faluból, a lakodalmakban szokásos zenekart fogadtak a szervezők. Belépő díjat szedtek a költségek fedezésére. Eladó lányoknak erre az alkalomra új ruhát csináltattak, és utána ez hónapokig beszédtema volt, hogy ki miben volt a bálban, ki kivel táncolt többet, hol várható eljegyzés vagy esetleg lakodalom a jövőben.

1956. október 23-át követően nemzeti színű zászlót tűztek ki az iskola tetejére, és a forradalom leveréséig messziről lehetett látni annak lengedezését. Jelezte azt, hogy valami új világ van születőben. Péli tanító bácsi szünetben a rádiót kirakta az iskola ablakába, a diákok és az arra járók megálltak, és hallgatták a forradalomról szóló híradásokat. Október 23-át követően néhány nagyobb diáknak, többek között Varga Pistának Kossuth címer volt kitűzve a kabátjára. Nekünk kisebbeknek magyarázták az eseményeket. Mi nem nagyon értettük az egészet, de száj tátva hallgattuk őket. November első napjaiban a palotai út felé lakók izgatottan mondták az iskolában, hogy mentek Makó felé az orosz tankok. A faluból is jött a hír, hogy Nagylak felől, Romániából jöttek orosz tankok. A nemzetiszínű zászló lekerült az iskola tetejéről. Ebben az időszakban is folyamatos volt a tanítás.

A Gila házaspár idejében felnőtt színjátszó kör működött a belső iskolában. Édesapám volt a pénztárosuk. Az előadások bevételeiből Budapestre látogattak a színjátszó kör tagjai.

Nekünk, gyerekeknek évente kétszer, karácsonykor és tavasszal, év vége felé volt iskolai színjátszás. Erre valamilyen darabot betanultunk. Az előadásra magunk készítettük a jelmezeket. A tanító a férfiakkal színpadot állított össze télen a nagy teremben, tavasszal az iskola mögött a sportpályán. Az előadás ünnepnek számított. Összegyűltek a szülők, nagyszülők, rokonok, ismerősök. Még a faluból is szép számmal érkeztek vendégek az előadásra.

A Belső tanyasi iskolában havonta volt mise. Erre az oltárt, ami a nagyteremben volt, szépen feldíszítették az asszonyok. Hímzett terítővel takarták le, díszes gyertyákat gyújtottak. A virágozást minden hónapban egy-egy család vállalta el. A misével kapcsolatosan meg volt mindenre a beosztás a családok között. A kis teremben volt az előkészület a misére. A nagy teremben gyülekeztek a hívek. A szolgálat is ki volt osztva. Megvolt, hogy ki öltözteti a papot, ki takarít mise után, ki vezeti az éneket, ki ministrál. Az ének vezetése sokáig a tanítók feladata volt, mivel általában kántor-tanítók voltak, akik tanítottak. Barát Szilveszter tanító bácsi harmóniummal kísérte a miséket.

Később a szocializmus erősödése és az állásuk féltése miatt a tanítók nem voltak jelen személyesen a miséken. Mivel a lakásuk a nagyterem mellett volt, onnan hallgatták a misét.

A mise nemcsak egyházi szertartás volt, a környékbeliek mise után hosszas beszélgetésbe kezdtek. Érdekes volt, hogy a férfiak és a nők külön csoportot alkottak. Ez a tanyasi ember számára egyféle információcsere lehetőség volt. Megbeszélték, hogy mi volt a makói havi vásárban, mi történt a faluban, milyen munkát hogyan érdemes jól és hatékonyan végezni.

Az időjárás kevésbé akadályozta akkor az embereket abban, hogy misére menjenek. Jó időben az atya is kerékpárral jött az iskolához misézni. Ősszel, télen befogott valaki és a papért kocsival, szánkóval mentek. Hogy mikor ki menjen a papért, és ki vigye vissza, azt beosztották a tanyasiak maguk között. Ez egyfajta megtiszteltetésnek is számított, mert akkor befogott a gazda a parádés kocsiba. A hívek ősszel és télen csizmát húztak. Sokaknál nem számított sem a hó, sem a sár, sem az eső, fontos volt nekik a misehallgatás.

A paraszti élet megtanította az embereket, hogy hiába fáradoznak, ha áldás nincs rajta, akkor oda lehet a termés. A hit megtartása fontos összetartó erő volt az emberek között. A fiatal lányoknak, legényeknek egyfajta találkozási alkalom is volt a mise, ahol be lehetett mutatni az új ruhát, és találkozni, társalogni lehetett egymással. A társasági élet egyik formája volt a mise utáni beszélgetés.

Fazekas István tanár úr fontosnak tartotta az esti iskola beindítását a tanyasiak részére akkor, amikor a nyolc általános végzettség alapvetővé kezdett válni. Megszervezte az esti iskolát azok részére, akik idősebbek voltak és a maguk korában a kötelező hat osztályt végezték csak el. Több éven keresztül folyamatosan, felmenő rendszerben történt a hetedik és a nyolcadik osztályosok oktatása, mely ősztől tavaszig tartott. A vizsgáztatók Sinka József igazgató és Horváth László igazgató-helyettesek voltak. Később több alkalommal is hallottam az elismerő szavakat az öreg diákok felkészültségéről.

Az iskolánál fűrt artézi kút volt. Sok tanyáról ide jártak ivóvízért, mert a tiszta víz fogyasztását az egészség-megőrzés egyik fontos elemének tartották. A vízért menés egy információs lehetőség is volt a tanyasiak számára. Menet közben, vagy a kútnál találkozni lehetett valakivel, ha mással nem, a tanítóval. Sík vidék lévén, messziről lehetett látni, ha valaki közeledett a kúthoz, sokszor bevárták egymást az emberek.

Az iskolában voltak az egészségügyi szűrő vizsgálatok, ekkor a faluból jött ki a védőnő a gyerekek ellenőrzésére. Ugyancsak itt kapták meg a gyerekek a védőoltásokat is. De a felnőtteket is ide hívták, ha bármilyen fontos dolgot akartak közölni a tanyasiakkal.

Úgy lehetne összefoglalni, hogy az iskola szellemi, lelki, kulturális és egészségügyi központ volt a tanyasiak számára. Egy olyan érték volta saját korában, amiért kár lenne, ha nyomtalanul eltűnne. Ezúttal emléket szerettem volna állítani azoknak a néptanítóknak is, akik az én időmben a gyerekek tanításán kívül együtt éreztek, lélegeztek a tanyasi emberekkel. A gyerekeken keresztül ismerték a családok mindennapi gondjait, tanácsaikkal, példájukkal, egész életükkel segítették az élet nagy gondjainak megoldását. Szellemi, lelki és kulturális központokat hoztak létre a tanyavilágban maguk körül. Nagy tiszteletnek, megbecsülésnek örvendtek az emberek körében! Ezekért nem kaptak több fizetést, hivatástudatból, emberségből, szeretetből tették.

Nagy hálával tartozunk azoknak a néptanítóknak is, akik szerényen tették a dolgukat és a nevük nem lett megemlítve! Én csak a saját élményeimre és a felnőttek elmondásából azokra támaszkodtam, ami az emlékeimben megmaradt. Az általam említett tanítók előtt is sok kiváló tanító volt a belső tanyasi iskolában, akik fényt, világosságot jelentettek az ott élő embereknek.

Utóirat:

A tanyavilág egy természetes módon kialakult ökológikus gazdasági forma volt. A munkahelyen éltek az emberek. Benne a természetben. Megvolt mindennek a helye. A biológiai körforgás működött. Önellátó gazdálkodást folytattak. Kívülről csak néhány elemet, gyufát, petróleumot, sót stb. kellett bevinni a gazdaságba. A lehető legolcsóbban állították elő a termékeiket. Nem kellett állami dotáció, uniós támogatás a gazdaságos termeléshez. Az állatok még a dülő utakon lévő füvet, gázt is lelegelték, az se ment veszendőbe. Az elhullott kalászt a tarlón libák, disznók összeszedték. A szalmát, kukoricaszárat nem kellett elégetni a földön, mind-mind hasznosult valamilyen formában. A kukorica tövét, amit csutkatőnek hívtak a tanyasiak, azt is kiszedték és felfűtötték.

Amit most 2019-ben tudományos és akadémiai dolgozatokban írnak a természetes életformáról, ökológikus gazdálkodásról, az a tanyavilágban mind-mind megvolt.

Az emberek közvetlen kapcsolatban voltak a Teremtővel. Tudták azt, hogy hiába dolgoznak, ha áldás nincs rajta, akkor sok kár keletkezhet. Ez tiszta erkölcsöt, erőt adott a mindennapi munkához. El kell ismerni, hogy a tanyasi emberek keményen dolgoztak. Elég volt a kérges tenyerükre nézni!

Sajnos ez a világ nem jön vissza. A táblás művelésnek útjában voltak a tanyák. Felsőbb utasításra elindították a tanyarombolást. A termelőszövetkezetek megjelenése azt eredményezte, hogy az emberek nem a saját munkahelyükön éltek. El kellett járni messzebbre a határ más részeibe. A táblásítás, az utak hiánya, a kiszabott büntetések rákényszerítették az embereket, hogy előbb-utóbb otthagyják, elbontsák a tanyáikat. Lovak, kocsik híján az emberek évekig hóban, sárban sok kilométeren át kerékpárral tolták a faluból a darát a jószágoknak. Véleményem szerint pedig csak az utakat kellett volna megcsinálni és a villanyt bevezetni a tanyákra, némi földet meghagyni a tanya körül, és a tanyasi közösség élt és virágzott volna tovább. A szellemi-lelki fejlődést pedig biztosították volna a néptanítók a tanyasi iskolákban. Ezek a kemény munkához szokott kérges kezű emberek jobb jövőről álmodtak annak idején.

2019. október 30.

Kerekes László

A hajdan volt belső tanyai iskola

Novák Klári tanító néni alsó tagozatos diákjaival

Az alsó tagozat focicsapata. Ez a hat kép Kerekes László tulajdona

		Sorsdam.	1.
		Az iskola	2.
		székelye.	
		Nilyen jellegű	3.
		volt az állatno-	
		sítás előtt?	
	községi	Az költésületi	4.
Pelső tanyaik. 5 km.		a községtől való	
Külrő tanyaik. 8 km.		távolága.	
Pelső tanyaik. 4.5 km.		Az költésületi	
Külrő tanyaik. 7.5 km.		a vasúti állomá-	
		sól való távolága.	
Pelső tanyaik. 2.5 km.		Az költésületi,	
Külrő tanyaik. 2 km.		az autókhoz	
		megállótól való	6.
		távolága.	
		A tanulók száma	7.
		osztásonként	
		székelyek.	
		A tanulók öszt-	
		letrésése, tértől	
		a f. tavak veg-	
		összege.	
		Az iskola	9.
		tantermeinek	
		a száma.	
		Az iskola	10.
		tanítói lakásai-	
		nak a száma.	
		Az iskola ta-	11.
		nítói lakásai a ga-	
		ma. f. hadifogoly	
		beszámitásával?	
		Az iskola taud-	12.
		rainak a száma	
		f. hadifogoly be-	
		számitásával?	
		A tanárok ké-	13.
		pezítés szerint,	
		hogy állanak meg?	
		Az iskola egyet	14.
		alkalmazottai	
		száma f. hadifogoly	
		számitásával?	
		Az iskola tan-	15.
		ítói lakásai a ga-	
		ma. f. hadifogoly	
		számitásával?	

Apátfalva, 1948. évi június hó 22-én.

az 1948. évi XXIII. t. c. alapján államvizitált nép és állatorvos iskolákért.

Apátfalva, 1948. évi június hó 22-én.

3ol-22/1961.Műv.
Ea:Vida Zoltán

Tárgy:Általános iskola igazgatási körzetének módosítása.

H a t á r o z a t

A közoktatásügyi miniszter 1.220-34/1951.K.M.számú rendeletében biztosított jogkörömnél fogva, az általános iskoláról szóló 1951. évi 15.számú törvényerejű rendelet végrehajtási utasításának 42.§-a 2.bekezdésben foglaltak szerint az Apátfalva-Külső tanyai kislétszámú általános iskolát igazgatás szempontjából Királyhegyes általános iskola igazgatási körzetéhez csatolom.Ugyanakkor nevezett kislétszámú iskolát Apátfalva ált.iskola igazgatási körzetéből kivonom.

Indoklás:

Igy határoztam,mert az iskolák körzetesítése folytán Apátfalva-Külső tanya kislétszámú iskola felső tagozatos tanulói már Királyhegyes központi iskolához nyertek beosztást.Az igazgatási körzethatár módosításánál figyelembe vettem,hogy Királyhegyes község igazgatósága az Apátfalva Külső tanyai iskolától 3 km-re van,míg az apátfalvi igazgatóság 10 km-re.A közlekedési viszonyok is kedvezőbbek a kislétszámú tanyai iskola és Királyhegyes község között.

Az igazgatási körzet módosítására Apátfalva község végrehajtóbizottsága 1961.febr.3-i vb.ülésen 13/1961.szám alatt határozatot hozott és javaslattal élt a felsőbb szakigazgatási szerv felé.

Egyidejűleg intézkedtem,hogy az érintett két iskola szervezési okiratán a módosítást keresztül vezessék.

Erről értesítést kapnak:

- 1./ Járási Tanács VB.Elnöke Makó,Járási Tanács,
- 2./ Járási Tanács VB.Művelődésügyi Osztálya Vezetője Makó,Járási T.
- 3./ Községi Tanács VB.Elnöke Apátfalva,
- 4./ Községi Tanács VB.Elnöke Királyhegyes,
- 5./ Általános Iskola Igazgatósága, Apátfalva,
- 6./ Általános Iskola Igazgatósága, Királyhegyes.

Hódmezővásárhely, 1961.julius 31.

Döme Mihály
osztályvezető

Általános Iskolák Igazgatósága Királyhegyes
152/1964.ig.sz.

Tárgy:Javaslat iskola megszüntetésére.

Járási Tanács Vb.Művelődésügyi Osztálya

M a k ó

Fenti tárgyal kapcsolatban jelentem az alábbiakat:

Igazgatási körzetembe került az elmúlt iskolai évben az Apátfalva-kültananyai iskola.A körzetesítés után az elmúlt esztendőben az I-IV. osztályban 9 tanuló volt./1963-64. isk. évben./

Az 1964-65. évre történt beiratkozás befejezte után az I-IV. osztályba 6 tanuló iratkozott be az alábbi bontásban: I.osztály: 1 tanuló, III.o.-ba nincs beiratkozott, II.o.-ba: 2 tanuló és a IV.osztályba: 3 tanuló. Összesen tehát 6 tanuló, több nem is várható.A körzetben lakó tanulók nagyrésze eddig is a királyhegyesi és a makói iskolába járt be autóbusszon.

Ilyen körülmények között az iskola fenntartása nem indokolt.

Megvizsgáltam az ott tanító nevelő bevonásával,hogy a tanulók egy kisebb része a királyhegyesi,nagyobb része a Makóra bejáró nagyobb testvérrel együtt Makóra tudna bejárni.

Amennyiben javaslatomat helytállónak vélik,javaslom,hogy Sarró Józsefné nevelőt Királyhegyes-csikóskut-pusztára helyezték át.Igy a királyhegyesi iskolánál csökkenthető lenne a képesítés nélküli nevelők száma.

Fentiekben ismertetett okok alapján javaslom az iskola megszüntetését.

Királyhegyes, 1964. június 2.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Az apátfalvi népoktatás az évtizedek alatt kisebb nagyobb küzdelmek árán fejlődött. A lakosság nagy szeretettel emlékszik a tanítókra, aki szívvel lélekkel munkálkodtak a fiatalok nevelésén. A kis iskolákra mindenki emlékszik, ahol meg tanultak írni, olvasni.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Tóth Ferenc: Apátfalva Száz magyar falu könyvesháza sorozat 2000.

Marosvidék füzetek: Vargáné Antal Ilona: Egy apátfalvi asszony visszaemlékezései Makó 2009

Sümeghy István-Korhetz Czelesztin-Somogyi Béla emlékirata Apátfalva nagyközség Csanád vármegyében. [Emlékirat a millennium alkalmából]

Sánta Valéria-Bálint Sándorné-Beke Mihály-Varga Sinka József: Apátfalva község fejlődéstörténete 1944. szeptember 25-től 1965. április 4-ig.

<https://makohirado.hu/2015/04/12/sportcsarnok-lesz-az-apatfalvi-regi-suli-helyen/>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.MELLÉKLETEK

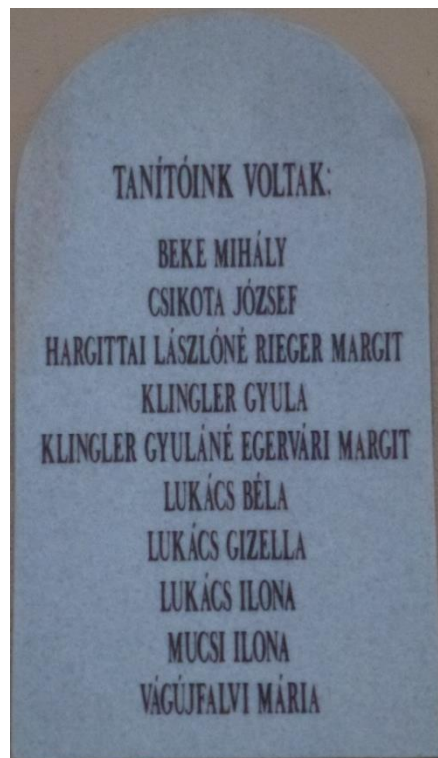
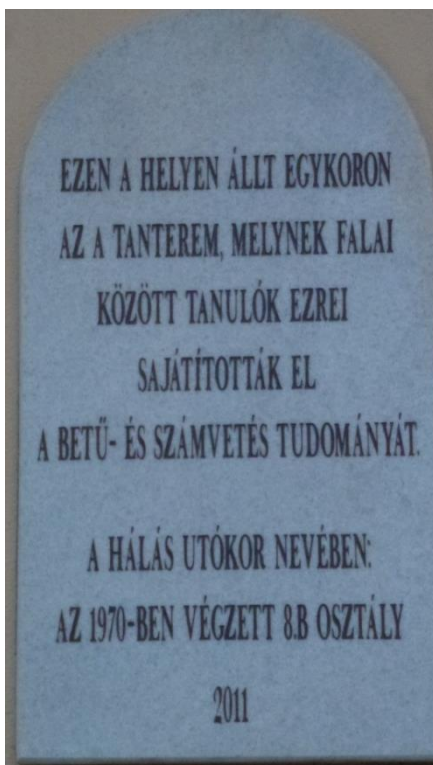
1.Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Külsőtanyai iskola, vasárnapként itt volt a szentmise.
100 Ft-ot adományozott.

Antal György külsőtanyai oltárra

emléktábla

Makkfa iskola

2.A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést támogató és ajánló levelek

Javaslat a Népoktatás Apátfalván című értéktári íráshoz

Mivel Apátfalva tanyavilága az 1800-as évektől sűrűn lakott volt, az iskolába járók száma egyre jobban szaporodott. Nagy szükség volt a tanyai iskolákra. Apátfalva határában két tanyai iskola épült. Először a külsőtanyai iskola, amely 1892-ben kezdte meg a működését. Ez a Langó kápolnától Királyhegyes felé haladva balkéz felől épült és 1964-ig tanítottak ott. A belső iskola a nagyút dűlőben kb a 108 tanyaszám alatt épült, melyet Tóth Gergely makói

iparos 3300 forintért épített meg és ott 1894-ben kezdődött el a tanítás és 1967-ig működött. A falusi iskolaépületek el voltak aprózva a faluközpontban.

A falusi tanítóknak minden tantárgyhoz kellett érteni, sok gyerek járt egy osztályba, osztott órákat kellett tartani. És ez mellett fegyelmet is kellett tartani. A tanítóknak akkor nagy tekintélyük volt. A szülők és a gyerekek is hallgattak rájuk.

Ez a javaslat emléket állít a tanítók áldozatos munkájának, akik Apátfalva népét írni –olvasni tanították.

Javaslom a helyi értéktárba felvételre.

Apátfalva, 2017. március 5. Vargáné Antal Ilona